Parlament Europejski
2019-2024

Komisja Spraw Zagranicznych

2023/2042(INI)

14.4.2023

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie stosunków UE–Szwajcaria
(2023/2042(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawca: Lukas Mandl

Sprawozdawcy komisji opiniodawczych (*):
Jörgen Warborn, Komisja Handlu Międzynarodowego
Hannes Heide, Komisja Kultury i Edukacji

(*) Zaangażowane komisje – art. 57 Regulaminu

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie stosunków UE–Szwajcaria
(2023/2042(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Umowę pomiędzy Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Konfederacją Szwajcarską[1], podpisaną 31 grudnia 1972 r.,

– uwzględniając Umowę między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Konfederacją Szwajcarską dotyczącą ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie[2],

– uwzględniając Umowę między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie uproszczenia kontroli i formalności przy przewozie towarów oraz środków bezpieczeństwa stosowanych przez organy celne[3],

– uwzględniając odrzucenie przez Szwajcarię członkostwa w Europejskim Obszarze Gospodarczym w 1992 r.,

– uwzględniając decyzję Rady i – w odniesieniu do Umowy w sprawie współpracy naukowej i technologicznej – Komisji z 4 kwietnia 2002 r. w sprawie zawarcia siedmiu umów z Konfederacją Szwajcarską, znanych jako „umowy dwustronne I”[4],

– uwzględniając dziewięć dodatkowych umów sektorowych podpisanych w 2004 r., znanych jako „umowy dwustronne II”,

– uwzględniając Umowę między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie wzajemnego uznawania w odniesieniu do oceny zgodności[5], która weszła w życie 1 czerwca 2002 r.,

– uwzględniając Umowę między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską dotyczącą handlu produktami rolnymi[6], która weszła w życie 1 czerwca 2002 r.,

– uwzględniając Porozumienie między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie niektórych aspektów zamówień rządowych[7],

– uwzględniając Umowę między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie swobodnego przepływu osób[8],

---

[1] Dz.U. L 300 z 31.12.1972, s. 189.
[2] Dz.U. L 205 z 27.7.1991, s. 3.
[3] Dz.U. L 199 z 31.7.2009, s. 24.
[4] Dz.U. L 114 z 30.4.2002.
[5] Dz.U. L 114 z 30.4.2002, s. 369.
[6] Dz.U. L 114 z 30.4.2002, s. 132.
[7] Dz.U. L 114 z 30.4.2002, s. 430.
[8] Dz.U. L 114 z 30.4.2002, s. 6.

– uwzględniając umowę między Konfederacją Szwajcarską a Europejskim Urzędem Policji obowiązującą od 2006 r.,

– uwzględniając umowę między Eurojustem a Szwajcarią z 26 listopada 2008 r.,

– uwzględniając Umowę między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską o współpracy w zakresie stosowania prawa konkurencji[9] z 2014 r.,

– uwzględniając Umowę o współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w zakresie europejskich programów nawigacji satelitarnej[10],

– uwzględniając uzgodnienia między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską dotyczące warunków udziału tego państwa w pracach Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu[11], podpisane 10 czerwca 2014 r. i ratyfikowane przez Szwajcarię 1 marca 2016 r.,

– uwzględniając Umowę między UE a Konfederacją Szwajcarską w sprawie automatycznej wymiany informacji finansowych, która weszła w życie 1 stycznia 2017 r. i znacznie ułatwiła walkę z uchylaniem się od opodatkowania,

– uwzględniając Umowę między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie powiązania ich systemów handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, podpisaną 23 listopada 2017 r.[12],

– uwzględniając konkluzje Rady z 19 lutego 2019 r. w sprawie stosunków UE z Konfederacją Szwajcarską,

– uwzględniając decyzję Szwajcarskiej Rady Federalnej z 26 maja 2021 r. o zakończeniu negocjacji w sprawie ram instytucjonalnych między UE a Szwajcarią,

– uwzględniając przyjęcie przez Szwajcarską Radę Federalną, 23 lutego 2022 r., zestawu wytycznych dotyczących jej pakietu negocjacyjnego z UE,

– uwzględniając decyzję Szwajcarii o zwiększeniu wkładu finansowego na rzecz Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex),

– uwzględniając sprawozdanie w sprawie zalecenia Parlamentu Europejskiego z dnia 26 marca 2019 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie Umowy o ramach instytucjonalnych między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską[13],

– uwzględniając zalecenie Parlamentu Europejskiego z dnia 18 czerwca 2020 r. dotyczące negocjacji w sprawie nowego partnerstwa ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej

[9] Dz.U. L 347 z 3.12.2014, s. 3.
[10] Dz.U. L 15 z 20.1.2014, s. 3.
[11] Dz.U. L 65 z 11.3.2016, s. 22.
[12] Dz.U. L 322 z 7.12.2017, s. 3.
[13] Dz.U. C 108 z 26.3.2021, s. 133.

Brytanii i Irlandii Północnej[14],

– uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności[15],

– uwzględniając art. 54 Regulaminu,

– uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Handlu Międzynarodowego oraz Komisję Kultury i Edukacji,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0000/2023),

A. mając na uwadze, że UE i Szwajcaria są bliskimi, podobnie myślącymi sojusznikami i kluczowymi partnerami gospodarczymi;

B. mając na uwadze, że UE i Szwajcarię łączą długotrwałe stosunki oparte na wspólnych wartościach i celach, którymi są pokój i dobrobyt gospodarczy;

C. mając na uwadze, że Szwajcarska Rada Federalna zleciła opracowanie do końca czerwca 2023 r. najważniejszych danych liczbowych do mandatu negocjacyjnego z UE;

D. mając na uwadze, że do tej pory UE i Szwajcaria zawarły ponad 120 umów dwustronnych; mając na uwadze, że wiele z nich wymaga pilnego uaktualnienia;

E. mając na uwadze, że Szwajcaria zdecydowała zakończyć negocjacje w sprawie ram instytucjonalnych między UE a Szwajcarią; mając na uwadze, że trzeba znaleźć rozwiązanie dotyczące przyszłych stosunków między UE a Szwajcarią;

F. mając na uwadze, że Szwajcaria jest silnie zintegrowana z jednolitym rynkiem UE; mając na uwadze, że na jednolitym rynku trzeba zapewnić równe warunki działania;

G. mając na uwadze, że 22 października 2023 r. odbędą się w Szwajcarii wybory powszechne;

Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa

1. podkreśla, że UE jest bardzo zainteresowana współpracą ze Szwajcarią w zakresie międzynarodowego pokoju, bezpieczeństwa i obrony, zwłaszcza w odpowiedzi na rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie; z zadowoleniem przyjmuje dostosowanie się Szwajcarii do przyjętych w tym kontekście sankcji UE, odbiegające od jej tradycyjnie neutralnego stanowiska;

2. z zadowoleniem odnotowuje, że stanowisko Szwajcarii jest bliskie wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa UE; z zadowoleniem przyjmuje ponadto zapowiedź Szwajcarii z listopada 2021 r., że będzie ona uczestniczyć w stałej współpracy strukturalnej (PESCO);

3. z zadowoleniem przyjmuje to, że Szwajcaria dąży do bliższej współpracy z UE i

[14] Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 90.
[15] Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 924.

NATO; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Szwajcarii w program „Partnerstwo dla Pokoju”; apeluje do Szwajcarii o zacieśnienie współpracy z UE dotyczącej bezpieczeństwa żywnościowego i obrony;

4. zauważa, że Szwajcaria dostosowuje się do unijnych sankcji wobec Rosji na zasadzie indywidualnego rozpatrywania każdego przypadku; zachęca Szwajcarię do rygorystycznego i konsekwentnego stosowania środków ograniczających oraz do zapobiegania ich obchodzeniu; zachęca Szwajcarię do intensywniejszego zajmowania i konfiskaty rosyjskich aktywów;

Społeczeństwo i geopolityka

5. z zadowoleniem przyjmuje oświadczenie polityczne wydane po konferencji kantonów 24 marca 2023 r., w którym opowiedziano się za opartymi na traktatach i wspólnych wartościach stosunkami z UE; ponadto z zadowoleniem przyjmuje udział Szwajcarii w nieformalnych szczytach Europejskiej Wspólnoty Politycznej;

6. dostrzega współpracę UE i Szwajcarii w obszarze migracji międzynarodowej, w tym w zarządzaniu przepływami migracyjnymi i relokacją uchodźców; odnotowuje dużą liczbę pracowników transgranicznych, którzy dojeżdżają do pracy z UE do Szwajcarii;

7. ubolewa, że Szwajcaria nie kwalifikuje się do przystąpienia do Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności; apeluje o nawiązanie w przyszłości partnerstwa ze Szwajcarią w tej dziedzinie;

Gospodarka i rynek pracy

8. przypomina o wieloletnich stosunkach między UE a Szwajcarią, opartych na wspólnych wartościach i celach, którymi są pokój i dobrobyt gospodarczy, a także na współzależności gospodarczej;

9. jest zaniepokojony, że Szwajcaria niespójnie wdraża niektóre umowy oraz przyjmuje środki i stosuje praktyki legislacyjne niezgodne z tymi umowami, w szczególności z umową w sprawie swobodnego przepływu osób;

10. zauważa, że wiele umów dwustronnych między UE a Szwajcarią wymaga przeglądu, by nie wygasły:, i że są to w szczególności umowy dotyczące zwiększonego dostępu do rynku szwajcarskiego dla podmiotów gospodarczych z UE, zwłaszcza w sektorach rolnictwa, żywności i usług;

11. zauważa, że zasadnicze znaczenie ma skuteczny mechanizm rozstrzygania sporów, podobnie jak rozwiązanie w sprawach instytucjonalnych, takich jak polityka spójności; podkreśla, że warunkiem istnienia wspólnego rynku jest wspólna jurysdykcja UE i Szwajcarii;

12. wzywa Szwajcarię, by stosowała, tam gdzie to potrzebne, odpowiedni dorobek prawny UE, zwłaszcza w odniesieniu do pracowników delegowanych, oraz środki wspomagające mające zastosowanie do unijnych podmiotów gospodarczych świadczących usługi na jej terytorium; przyjmuje do wiadomości obawy Szwajcarii w tym zakresie i przypomina, że dawne państwa kandydujące do UE miały podobne

obawy, które jednak się nie sprawdziły;

Energia

13. z niepokojem zauważa, że Szwajcaria nie poparła dążenia UE do usunięcia z Traktatu karty energetycznej (TKE) ochrony dla paliw kopalnych;

14. podkreśla, że od ścisłej współpracy między UE a Szwajcarią zależą stabilność sieci oraz bezpieczeństwo dostaw i tranzytu; odnotowuje połączenie sieci energetycznych Szwajcarii, Niemiec i Francji; nadal obawia się, że wykluczenie przemysłu energetycznego Szwajcarii stwarza ryzyko systemowe dla całej synchronicznej sieci w Europie kontynentalnej;

15. podkreśla, że należy znaleźć rozwiązania dla transgranicznego obrotu energią elektryczną, aby umożliwić stałą i ścisłą współpracę między UE a Szwajcarią;

Badania i rozwój

16. podkreśla znaczenie współpracy między UE a Szwajcarią w zakresie badań i rozwoju, wzmacniającej rolę Europy jako silnego podmiotu w obszarze badań i innowacji;

17. ponownie podkreśla znaczenie współpracy między UE a Szwajcarią w programach UE takich jak „Horyzont Europa”, „Cyfrowa Europa”, Euratom, ITER i Erasmus+ oraz pochwala doskonałe wyniki dotychczasowej współpracy;

18. wzywa Komisję i Szwajcarską Radę Federalną do dołożenia wszelkich starań, aby zapewnić powrót Szwajcarii do programu „Horyzont Europa”; apeluje do Szwajcarskiej Rady Federalnej o przyjęcie mandatu negocjacyjnego w kluczowych kwestiach strukturalnych, co byłoby dla UE jednoznacznym sygnałem politycznym;

Ramy instytucjonalne i współpraca

19. ubolewa, że Szwajcarska Rada Federalna zdecydowała zakończyć negocjacje w sprawie ram instytucjonalnych UE–Szwajcaria w maju 2021 r.; ubolewa nad pojawiającą się narracją, że UE działa wbrew interesom Szwajcarii; podkreśla, że druga porażka w negocjacjach nad umową w sprawie stosunków między UE a Szwajcarią byłaby szkodliwa zarówno dla UE, jak i dla Szwajcarii i grozi osłabieniem ich roli politycznej;

20. podkreśla, że w podstawowym interesie obu stron leży utrzymanie dobrych, stabilnych i wzajemnie korzystnych, zmodernizowanych stosunków bazujących na umowie dającej stabilność i dobrobyt;

21. jest zaniepokojony zbliżającym się terminem ważności podstawowych umów dwustronnych; zauważa, że model opierający się na umowach dwustronnych, a nie na szerokiej umowie ramowej jest przestarzały; nadal jest zaniepokojony tym, że zakończono stosowanie porozumienia o wzajemnym uznawaniu wyrobów medycznych, co oznacza nieuznawanie wyrobów medycznych w regulowanym obszarze w UE;

22. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Szwajcarskiej Rady Federalnej o określeniu podejścia do negocjacji oraz zlecenie opracowania do końca czerwca 2023 r.

najważniejszych danych liczbowych do mandatu negocjacyjnego z UE;

23. oczekuje szybszych postępów w rozmowach wstępnych między Komisją a Szwajcarską Radą Federalną, by uzyskać wyjaśnienia i zapewnienia niezbędne do przyjęcia mandatu negocjacyjnego; apeluje do obu stron, aby wykorzystały tę okazję do rozmów na temat ewentualnego nowego pakietu negocjacyjnego i osiągnęły porozumienie przed końcem obecnej kadencji Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego;

°

° °

24. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, a także prezydentowi, rządowi i parlamentowi Konfederacji Szwajcarskiej.